

Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi polji. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema vredništvo; naročnino in oznanila pa prejema in razpošiljanje oskerbuje založništvo.

List 20.

V Ljubljani, 15. oktobra 1877.

Tečaj XVII.

Kje je iskati uzrokov, da nauk v računstvu po nekaterih šolah, vzlasti na visej stopinji ne rodi pravega sadu?

Za učiteljsko konferenco v Celji 1. in 2. avgusta 1877 sestavil V. J.

Neugodni vspehi pri podučevanju, bodi si uže v tem, ali onem predmetu izvirajo iz raznih uzrokov, ki vplivajo na podučevanje, teh je iskati:

A. pri podučujočem učitelji,

B. pri učečej se mladini ali njenih stariših,

C. v učnih pripomočkih in

Č. v razmerah, v katero je podučevanje omejeno — v razdelitvi tvarine in v času, ki je za obravnavo odmerjen.

Ne dvoumljivo je pri podučevanju učiteljeva vloga jedna naj' važnejih; pa so tudi na njegovo osobo namerjene najperve in najostreje pušice od strani presojevalcev, ki sodijo le po neugodnih vspehih, bodi si uže poklicanih zmožnih, ali nepoklicanih i nezmožnih. Nasprotno se pa tudi mora pripoznati, da se pri vgodnih vspehih le učitelju — kjer se to zgodi — daje vsa pohvala, ne oziraje se na druge, dostokrat važno pospešujoče okoljščine.

Da si so imenovani viri posebne važnosti dobremu ali slabemu napredku, se tukaj vendar ne morejo posamezno, ampak le v obče navesti. Ako nam je nalog poiskati ovire in napačnosti pri podučevanju, trebalo bi nam na vseh onih šolah, koje so to vprašanje prouzročile, pri podučevanju navzočim biti, da bi vspoznali dotične učave; le potem bi bilo mogoče soditi, ter spoznavati dobro od slabega. Prirojeno pa nam je uže, da pomanjkjivosti, pomote in napačnosti sami na sebi — ne vidimo, pa se jih tudi ne zavedamo; pač pa pogosto malenkosti, in če so tudi

še tako neizdatne, pri svojem tovarišu ali sodelalcu z nekovo posebno natančnostjo zapazimo in jih večkrat z ostromostjo sodimo.

A.

1. Ako hočemo komu kaj dati, je neovergljiv pogoj, da moramo sami pred kaj imeti.

Ne deržnem se terditi, da bi učitelji v računstvu tega, česar jim je v šoli učiti, sami uže ne znali, da si je mej „znati“ in znati dostokrat tehtna razlika, katera na obravnavo predmeta veljavno vpliva. Smelo pa se da terditi, da to, kar sicer sami za se dobro znamo, večkrat ne umejemo prodati z dobičkom. In v tem osredku tiče močno vsi uzroki nepopoljnih vspehov od učiteljeve strani zakrivljenih. Naša metoda takrat nij dobra, nij praktična.

Nedovoljni, ali celo slabi vspehi so neizogibljiva posledica, katera daleč, celo na višjo stopinjo narodnih šol svoj vpliv razteza takrat, kedar si pervoletniki ali sploh učenci na nižjej stopinji nijso prisvojili jasne podobe številnega razmerja. Poveršno podučevanje na nižjej stopinji se maščevalno vleče nad vso višjo stopinjo. Kjer nij pravega terdnega temelja, naj si prizadeva kdo še toliko, močnega poslopja nanj postaviti ne more. Spodaj zmiraj kaj pomanjkuje, kar je treba popravljati in dodajati.

2. Pedagogično načelo se glasi: „Pri podučevanju se pomikaj od znanega do neznanega, od lahkega do težjega“.

Skakanje sem ter tje, je neplodovito. Ne spuščaj pri obravnavi posameznih delov, kateri k celoti bistveno pripadajo! Napačna je misel n. pr. „to uže i tako vsi vedó, zato bomo to preskočili i. t. d.“ Bolje da se prej o resnici tega prepričamo, drugače se lahko zapeljemo.

Kakor narava pri živalstvu ali rastlinstvu ne terpi preskakovanje dob, isto tako tudi pri podučevanju ne vgaja bistveno ispuščanje in preskakovanje. Razred ali oddelek se da preskočiti, ali v otrokovi glavi se pogreša zapopadenje tega, kar se je izpustilo. Kar otrok nema, se mu mora dati, in če je tudi še tako malenkostno, ako to služi daljnemu učenju v temeljno podklado.

3. Mogoče je tudi, da nekateri pri podučevanju v računstvu preveč hité; v takih slučajih se jako rada pridruži poveršnost, katera pa ima, kakor uže rečeno, slabe nasledke.

B.

Nauk ovirajoči uzroki, ki izhajajo od učencev in njih starišev, so posebno po deželi pogosti.

1. Na višjej stopinji — razven po zimi — otroci pogosto izostajajo, ker morajo doma starišem pomagati delati. In da se pri tako nerednem obiskovanju posebno v računstvu malo, ali celo nič ne doseže, vé naj bolje tisti, kateri si to skuša.

2. Otroci po deželi morajo po šoli doma navadno delati — stariši uže komaj čakajo, da pridejo domov; taki učenci toraj nemajo potrebne časa, da bi to, kar so se učili v šoli, ponavljali doma — da bi tū izdelovali svoje naloge.

3. Pa nij še dosti, da ob času kmetijskega dela otroci doma za šolo nič ne storé, ampak še v šoli niso kaj sposobni za poučevanje; ker so trudni, jih nauk malo zanima. Včasih mora učitelj uže misliti na sredstva, da mu otroci v šoli ne pospé. Kedar otrok mirno obsedi, pa rad zakima. Pa temu se nij čuditi, navadno zjutraj zgodaj vstajajo, ter ženó živino na pašo — in potem gredo v vročini $\frac{1}{2}$ ure ali po celo uro daleč v šolo, v časih pa še dalje. — To niso malenkosti. Kdor je te težavnosti sam skušal kot učenec, in jih zdaj kot učitelj na učencih opazuje — lahko umeje to.

Da o revščini, o pomanjkanji tega in onega, ki šolsko obiskovanje in učenje zaderžuje, ali o slabem umu učencev ne govorim preveč obširno, prestopam na

4. Sem ter tje pa se tudi še nahajajo stariši, kateri prid učenja ne vzpoznavajo in v svojej nevednosti otrokom večkrat še tisto malo veselje, katero jim je učitelj s trudom izbudil, s svojim bedastim govorjenjem odvzamejo. N. pr.: e, kaj je tega treba? mi se nijsmo nikoli tega učili! Gospoda ima čas, pa sama ne vé, kaj bi si izmislila. — Enakih bedastih izrazov je pogosto slišati. (Dalje prih.)

Pedagogični pogovori.

(Spisuje Jos. Ciperle.)

20.

Čemu so neki vse prémnoge besede? Ako otroci ravnaajo napačno, zažugajte jim, stariši! kratko pa krepko: Če še kedaj storiš to, te bom kaznoval! Če vas spoštujejo otroci, vas bodo tudi ubogali. Spoštovati vas pa morajo; če vas ne, je pač vse zastonj. In ako še kedaj ravnaajo napačno, potem je pa najpametneje, da vzamete brezovko, in ta jim bode že vcepila, kaj je prav. Brezovka je žlahten les. Sloveči dunajski pridigar pater Abraham od svete Klare pravi, da bi jo on postavil za kraljico vseh dreves. Ona ima pa tudi pravico postati kraljica dreves, verlo bi jih vladala, saj zna tako verlo vladati celo otroke, ki so živoče stvari. Bog daj, da bi le vedno čversto rasla in poganjala veje. Dokler bodo otroci malopridni, je bode zmiraj treba. Malopridni bodo pa, dokler tudi odrasli ne bodo kaj prida. Odrašenih pa ne sme nikdo tepsti, tudi otrok ne sme drugi, kot vi stariši. Zatorej, ako ne gre niti z opominjevanjem niti z žuganjem, je vaša sveta dolžnost stariši pripeljati otroke s tem ali kakim drugim enakim sredstvom do prave poti.